

УДК 070.16:004.738.5]:811.111

ВАХРАМЕЄВ Борис – аспірант факультету іноземної філології, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, Луцьк, Волинська область, 4302, Україна (vakhramieiev.borys@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4973-7356>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.57.2>

Бібліографічний опис: Вахрамєєв, Б. (2024). Поняття «фейкові новини» в англomовному просторі. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 57, 15–22, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.57.2>*

ПОНЯТТЯ «ФЕЙКОВІ НОВИНИ» В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Анотація. У роботі розглянуто теоретичні засади, необхідні для всебічного вивчення фейкових новин в англomовному медіапросторі. Автор здійснює огляд історичного аспекту визначення поняття «фейкові новини», простежуючи його еволюцію та різні інтерпретації у розрізі часу. Ретроспективний погляд на проблему забезпечує цінний контекст для розуміння сучасних викликів, пов'язаних із фейковими новинами, і підкреслює потребу в нюансованій теоретичній базі для вирішення складних питань, пов'язаних із цим явищем. У статті розглянуто також матеріали, пов'язані з фейковими новинами в політиці, з акцентом на таких відомих подіях, як вибори 2016 року в США, вибори 2019 року в Австралії та Брекзит. На їх прикладі, автор демонструє суттєвий вплив фейкових новин на політичні процеси, зокрема на поведінку виборців, результати виборів і довіру громадянськості до демократичних інститутів. Цей аналіз підкреслює нагальність вивчення фейкових новин у політичному контексті та їхніх наслідків для демократичного врядування. У статті простежено також сутність фейкових новин в юридичному аспекті. Незважаючи на зростаюче занепокоєння фейковими новинами, законодавчі органи досі не надали їм чіткої оцінки. Натомість вони запропонували характеристики, які відображають його оманливу природу та шкідливі наслідки, котрі й намагається оминати законодавець. Аналізуючи правовий ландшафт фейкових новин, автор висвітлює виклики регулювання дезінформації в цифрову епоху та обмеження правових рамок у боротьбі з її поширенням, досліджує доцільність самого поняття «фейкові новини», погляди на цю проблему як законодавчих органів англomовних країн, так і діячів культури й дослідників цих держав. Розглянуто також співвідношення та взаємозв'язок фейкових новин з такими поняттями, як «дезінформація», «неправдива інформація» тощо.

Ключові слова: фейкові новини, «вірусний», дезінформація, неправдива інформація, інформація, контент.

VAKHRAMIEIEV Borys – Postgraduate Student of the Faculty of Foreign Philology, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13, Voli ave., Lutsk, Volyn region, 43025, Ukraine (vakhramieiev.borys@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4973-7356>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.57.2>

To cite this article: Vakhramieiev, B. (2024). Poniattia «feikovi novyny» v anhlomovnomu prostori [The definition of «fake news» in the English-language media-space]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 57, 15–22, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.57.2>*

THE DEFINITION OF «FAKE NEWS» IN THE ENGLISH-LANGUAGE MEDIA-SPACE

Summary. *This research article delves into the theoretical foundations necessary for a comprehensive study of fake news in the English-language media space. The author begins with a historical overview of the definition of fake news, tracing its evolution and different interpretations over time. This historical perspective provides a valuable context for understanding the current challenges posed by fake news and emphasizes the need for a nuanced theoretical framework to address the complex issues surrounding the phenomenon. The article goes on to examine fake news stories in politics, focusing on well-known examples such as the 2016 US election, the 2019 Australian election and Brexit. By examining these examples, the author illustrates the profound impact of fake news on political processes, including voter behaviour, election results, and public trust in democratic institutions. This analysis emphasizes the urgency of studying fake news in a political context and its implications for democratic governance. In addition to the political implications, the article also delves into the legal aspect of defining fake news. Despite the growing concern around fake news, legislatures have not yet provided a clear definition of the phenomenon. Instead, they have proposed characteristics that reflect its deceptive nature and harmful effects. By analyzing the legal landscape surrounding fake news, the author sheds light on the challenges of regulating disinformation in the digital age and the limitations of the legal framework in combating its spread. The author also analyzes the feasibility of the concept of «fake news» and the views of both legislative bodies of English-speaking countries and cultural figures and researchers in these countries. The author also analyzes the correlation and interrelation of fake news with such concepts as «disinformation», «misinformation», etc.*

Key words: *Fake news, «viral», disinformation, misinformation, information, content.*

Постанова проблеми. Останніми роками поширення фейкових новин стало нагальною проблемою в усьому світі, створивши суттєві виклики доброчесності ЗМІ, публічному дискурсу та суспільній довірі. Дослідження фейкових новин в англomовних країнах має важливе значення через їхній далекосяжний вплив на різні аспекти життя суспільства, зокрема на доброчесність ЗМІ, публічний дискурс, демократичні процеси та суспільну довіру. Розуміння динаміки фейкових новин у цих контекстах має вирішальне значення для розроблення ефективних стратегій зменшення їхнього впливу та формування більш поінформованого і стійкого до неправдивої інформації суспільства.

Дослідження фейкових новин в англomовних країнах необхідне для збереження цілісності медіапростору: в епоху, яку характеризує швидке поширення інформації через цифрові платформи, фейкові новини становлять серйозну загрозу журналістській етиці та стандартам. Вивчивши джерела, канали та спектр поширення фейкових новин, можна виявити вразливі місця в медіаекосистемі та розробити заходи щодо підвищення медіаграмотності, практики перевірки фактів та редакційної доброчесності.

Вивчення фейкових новин, крім того, необхідне для підтримання довіри до публічного дискурсу. Дезінформація може спотворювати розуміння суспільством складних питань, поляризувати спільноти та саботувати процес прийняття обґрунтованих рішень. Проаналізувавши вплив фейкових новин на громадську думку, соціальну згуртованість і політичний дискурс, можливо з'ясувати їхні наслідки для підтримання демократичності суспільства та громадянської активності всередині нього. Ці знання можуть стати основою для ініціатив, спрямованих на розвиток критичного мислення, медіаграмотності та відповідального громадянства в різних аудиторіях.

Також дослідження фейкових новин необхідні для захисту демократичних процесів в англomовних країнах. Вибори та політичні кампанії особливо вразливі до поширення дезінформації, маніпуляцій та іноземного втручання. Вивчаючи роль фейкових новин у виборчому процесі, можливо виявити стратегії, застосовувані «акторами» й противниками демократичного ладу для використання у власних цілях вразливих місць в інформаційному просторі та маніпулювання суспільними настроями. Це сприятиме зміцненню доброчесності виборів,

боротьбі з дезінформаційними кампаніями та підтримці демократичних норм і принципів.

Вивчення, побіч того, фейкових новин в англomовних країнах є важливим інструментом для вирішення багатьох суспільних проблем (соціальна нерівність, криза громадського здоров'я, екологія). Дезінформація може поглиблювати наявні в суспільстві диспропорції, підривати ініціативи в галузі охорони здоров'я, перешкоджати колективним діям стосовно розв'язання нагальних проблем, скажімо, міжнародної ініціативи щодо збереження миру у світі та підтримки демократичних країн, зокрема України. Аналіз поширення фейкових новин у різних сферах суспільного життя, також впливу на них дає змогу розробити міждисциплінарні підходи до прийняття рішень на основі фактичних даних, підвищення наукової грамотності та зміцнення стійкості до дезінформації й неправдивої інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз сучасних досліджень та публікацій свідчить, що у зв'язку з поширеністю та роллю фейкових новин в геополітиці, їх вивчення та визначення вкрай необхідні, особливо в англomовному медіапросторі. Актуальність розвідки зумовлена поширеністю фейкових новин в англomовних ЗМІ та відсутністю достатньої кількості робіт, у яких докладно було б обґрунтовано їхню специфіку з урахуванням різних аспектів.

У процесі дослідження проаналізовано появу таких новин та їх циркуляції в англomовному медіапросторі. Йдеться про праці Сандера Ван дер Ліндена (Van der Linden & Roozenbeek, 2020), Джона Корнера (Corner, 2017), Лаури Егельхофер (Egelhofer & Lecheler, 2019) та інших. Саме вони уможливають аналіз різних аспектів і характеристику фейкових новин в англomовному просторі, осмислення відмінностей постульованих підходів.

Мета статті полягає в аналізі праць, присвячених фейковим новинам, виокремленні їхніх ключових характеристик, у порівнянні суміжних з ними понять дезінформації й неправдивої інформації та зумовлює потребу в розв'язанні таких завдань:

– здійснити історичний екскурс щодо появи та еволюції фейкових новин;

– диференціювати поняття, які використовують на позначення поняття «фейкові новини»;

– запропонувати дефініцію поняття «фейкові новини»;

– виокремити можливі ключові підходи до їх дослідження.

Виклад матеріалу. В есеї 1922 року «Громадська думка» Волтер Ліппманн на підставі ретельного дослідження зв'язку між інформацією та демократичним прийняттям рішень, ствердив: якість новин демонструє сильні та слабкі сторони демократичного суспільства. Приховування правди та маніпулювання інформацією завжди були засобами, до яких вдавалися так звані «актори», котрі, прикриваючись суспільним та публічним інтересами, задовольняли власні, маючи на меті отримати певні переваги (Lippmann, 1997).

Цей прояв тогочасної новаторської інтуїції Волтера Ліппманна особливо релевантний для сучасних досліджень взаємозв'язку між характером поширення інформації та рівнем дотримання демократії не лише в країнах, де вочевидь панує демократія, але й у країнах, що переживають її становлення. Ба більше, нинішнє століття переконливо засвідчує стратегічну роль інформації у веденні міжнародного діалогу, у поліпшенні чи погіршенні рівня співпраці між урядами. Ще 2019 року глобальна надзвичайна ситуація в галузі охорони здоров'я, спричинена поширенням Covid-19, продемонструвала, з одного боку, важливість, а з іншого – складність формування політики на основі об'єктивної (тобто неупередженої) та надійної (тобто такої, що піддається перевірці, науково обґрунтованої) інформації. 2022 року питання якості поширюваної інформації набуло ще більшої ваги. Зросли вимоги й до джерел інформації, до їх правдивості та здатності протидіяти фейковим новинам (термін, актуальний для медіа загалом та для медіапростору англomовних країн зокрема з огляду на роль англійської мови в медіа й світі та на високий рівень розвитку медіапростору цих країн).

В інформаційну епоху важливість дослідження новин стосовно того, є вони фейками чи ні, важко переоцінити. Інформація швидко й у багатьох випадках безконтрольно поши-

рюється через усі можливі ресурси. За таких умов фейкові новини становлять значну загрозу як для окремих осіб, так і суспільств, народів і демократичних країн як таких, де медіа й формування суспільної думки є вирішальним для їхнього політичного курсу. Їх дослідження в англomовному медіапросторі має вирішальне значення для захисту належної якості інформації й фактів, а також для прийняття обґрунтованих рішень як в кожному окремому випадку, так і на державному рівні. В епоху, коли у медіасфері домінують соціальні мережі та онлайн-джерела новин, зацікавлені сторони можуть легко маніпулювати громадською думкою шляхом поширення неправдивих наративів, впливати на думки й рішення інших та підривати довіру до державних та соціальних інституцій.

Говорячи про ретроспективу фейкових новин, слід звернути увагу на те, що в Португалії у вісімнадцятому столітті фейкова новина, поширювана у формі брошури, інформувала, як Діва Марія врятувала людей від землетрусу в Лісабоні 1755 року (Araújo & Ana Cristina, 2006), а в американській газеті *The Daily Democrat of Hamilton, Ohio* за 27 січня 1893 року фейковим новинам навіть надано визначення – їх розглядають як публікацію відомостей про щось, що не має під собою жодних підстав для того, аби бути чимось таким, що насправді відбулося. Як приклад у випуску наведено начебто проголошену промову республіканського сенатора, котрої насправді ніколи не було (*Hamilton Daily Democrat*, 1897). Фейкові новини не є новим чи незвичним явищем в контексті їх поширення та сприйняття в соціумі. Новим є те, що їх споживають і легітимізують у значних обсягах. Наприклад, близько двох третин американців стверджують, що регулярно стикаються з фейковими новинами (Irby, 2016). Як бачимо, перші згадки про фейкові новини на території англomовних країн значною мірою окреслили основну сферу їх виникнення та застосування – політику.

Отже, формування фальшивої і спотвореної інформаційної реальності та її насадження через засоби масової інформації й / або публічні виступи не є новим явищем у політиці англomовних країн. «Інноваційним» є масове використання цифрових кому-

нікаційних систем у всьому світі та надзвичайно широке охоплення соціальних мереж (Corner, 2017), які можуть поширювати новини з шаленою швидкістю, перетворюючи будь-яке повідомлення на потенційно «вірусне». Платформи соціальних мереж і месенджери, поширені на території англomовних країн, виявилися надзвичайно ефективними для підтримки та поширення фейкових новин і тому набули стратегічної політичної ролі, що виходить далеко за межі їхньої первісної функції як платформ для відпочинку й соціалізації. Насправді це потужна політична зброя. Поєднання фейкових новин і соціальних мереж становить особливий тандем для створення підсвідомих ефектів, які сприймаються, зокрема, і на когнітивному рівні, з вищими шансами на стійкість і переконання у правильності повідомлення порівняно з дезінформацією, поширюваною іншими способами.

Фейкові новини можуть циркулювати як дискретно, так і безперервно. Зазвичай у реципієнтів є дуже мало часу на осмислення інформації, якою їх «засипали», і розпізнання її справжньої природи. Це твердження може бути підкріплене медійною кампанією 2019 року Ліберальної партії Австралії щодо так званого «податку на смерть». Одним із наріжних каменів цієї кампанії було відео «*Why is Bill Shorten so defensive about an inheritance tax?*». У ньому прослідковуємо новітню методику подачі фейкових новин: короткий формат подачі відеоматеріалу. В основному тексті тривалістю в 14 секунд звучить лише словосполука «*death tax*», до того ж із вуст політичних опонентів авторів / замовників відео, без конкретної прив'язки до теми відео чи широкого висвітлення матеріалу, навіть без пояснення теми відео, поданої авторами. Спершу звучить запитання, на яке мають дати «відповідь-твердження» опоненти, а далі – твердження від авторів відео: «*The Bill Australia cannot afford*» (Liberal Party of Australia, 2019).

Це свідчить про те, що одержувачам, крім обізнаності, може також бракувати часу та уваги, щоб правильно зрозуміти те, що передано. Фактично, у політиці фейкові новини уже настільки поширені, що їх визнають (хоча й не публічно) доступними й ефективними для політиків, які прагнуть досягти консенсусу й здобути владу як на внутрішній,

так і на міжнародній політичній арені. Розгортання фейкових новин може сприяти піднесенню певної фракції / партії чи лідера, водночас спричиняючи політичну кризу в рядах її політичних опонентів. Ті, хто маніпулює інформацією та поширює її, можуть залишатися невідомими, а відсутність єдиної відповідальної особи чи групи осіб робить поширення фейкових новин менш суспільно небезпечним й нівелює можливу реакцію через відсутність чіткої «мішені».

У своїх публічних заявах політики, які перебувають при владі, зазвичай засуджують фейкові новини та несправедливу й незаконну вигоду, котрі вони приносять. Однак факт, що люди значною мірою вже звикли до фейкових новин, дає змогу політичним лідерам використовувати їх для досягнення власних цілей, зокрема, для делегітимізації проблемних журналістів і ЗМІ, дискредитації політичних опонентів або лідерів іноземних держав – як у випадку з кризою, спричиненою вірусом Ковіду (Egelhofer & Lecheler, 2019), або навіть для неправдивого звинувачення в злочинах проти людяності, як у випадку з підривом Каховської дамби 6 червня 2023 року (Carlson, 2023). Фейкові новини отримали негативну оцінку й на внутрішньополітичному просторі англomовних країн. Доволі показовим є той факт, що дві фальшиві банкноти проти Брекзиту, на яких зазначено, що вони випущені «Банком брехні Брекзиту» і призначені «для обраних», були визнані настільки історично цінними, що їх додали до колекції Британського музею. Том Хокенхалл, куратор відділу сучасних грошей у музеї, сказав, що банкноти належать до його колекції, тому що: «...ми фіксуємо історію. Виставляючи фальшиві банкноти, Британський музей визнає роль підробки як свідчення і протагоніста поточної політики» (Addley, 2019).

Рішення Музею було послідовним, враховуючи придбання картини Бенксі, на якій зображена створена 2004 року фальшива банкнота з зображенням принцеси Діани. Те, що музеї перетворили фальсифікацію реальності й поширення фейкових новин на об'єкт для експонування, свідчить про масштабність цього явища.

Якщо ж вести мову про те, що мотивувало сучасні активні дослідження феномену

фейкових новин на території англomовних країн, то, на жаль, доводиться констатувати чинник трагічних подій, зокрема, теракт у Крайстчерчі 15 березня 2019 року в Новій Зеландії. Згідно з даними брифінгу, проведеного головним редактором відділу класифікації фільмів та літератури Девідом Шенксом з новопризначеним на той момент Міністром внутрішніх справ Яном Тінетті, він слугував тривожним сигналом про те, що цифрові платформи можуть бути використані екстремістами. Відео з прямою трансляцією терористичного акту й маніфест самого терориста стали «вірусними», активно поширюючись в Інтернеті, та надихнули на подальші атаки по всьому світу. За твердженням Девіда Шенкса, тенденція щодо використання екстремістськими групами цифрових технологій, щоб затягнути людей у «цифрову кролячу нору», де їх вербують і радикалізують, доволі чітко простежується. Алгоритми, використовувані цифровими платформами Facebook та YouTube для привернення уваги людей із метою отримання прибутку, не приділяють достатньої уваги питанням шкоди, завданої у такий спосіб. Фахівці відділу класифікації фільмів та літератури Нової Зеландії стверджують, що кількість екстремістських матеріалів та небезпечних фейкових новин в Інтернеті стрімко зростає. А відтак Центр наполягає на необхідності єдиної стратегії для Нової Зеландії в питаннях обміну інформацією та її оцінки, а також співпраці, забезпечення необхідної законодавчої бази, інформування та навчання громадян у сфері фейкових новин (Classification Office, 2020).

Попри поширеність фейкових новин в англomовних країнах, однозначної дефініції цього поняття ще не запропоновано (Fleming, 2014). Про це пишуть у своєму дослідженні Едсон К. Тандок-молодший, Чжен Вей Лім та Річард Лінг (Tandoc, Edson, Lim & Ling, 2018). 2017 року видавництво Мерріам-Вебстер ствердило, що не вважає необхідним вносити цю словосполуку до словника як окремий термін, оскільки вона доволі прозора (Hobbs, Renee, Seyferth-Zapf, & Grafe, 2018). Проте чи справді це так і чи всі дослідники поділяють цей погляд? Зокрема, у словнику Коллінса під фейковими новинами розуміють неправдиву,

часто сенсаційну інформацію, поширювану як новини (Collins-Dictionary, 2017).

Аналіз пошукових запитів на території Сполучених Штатів у Google свідчить, що до 2016 року цей термін використовували для пошуку сатиричних новин у друкованому журналі *The Onion* і телевізійному шоу *The Daily Show*. Наприкінці 2016 року ним послуговувалися в пошуках контенту, пов'язаного з президентськими виборами в США, Дональдом Трампом, Twitter і CNN (Cunha, Magno, Caetano, Teixeira, & Almeida, 2018).

Слід розуміти, що фейкові новини від виключно неправдивих новинних повідомлень в сучасному їх розумінні відрізняє саме намір отримати особисту вигоду з факту подачі неправдивої інформації. Іншою частиною проблеми є розмежування понять «фейкові новини», «неправдива інформація», «дезінформація». У звітах Ради Європи зазначено, що публічні обговорення «фейкових новин» слугують підміні понять «дезінформація» та «неправдива інформація». Термін «дезінформація» стосується неправдивої інформації, створеної з метою завдати шкоди особі, соціальній групі, організації чи країні, тоді як «неправдива інформація» просто не відповідає дійсності, але не має на меті завдати шкоди (Wardle & Derakhshan, 2017). Якщо ж говорити про правову сферу, то в англomовних країнах поняття «фейкові новини» значною мірою окреслилося, однак його дефініцій не наводять. У нещодавньому проміжному Звіті Парламенту Великої Британії про фейкові новини виокремлено низку ознак, якими можна окреслити поняття «фейкові новини», а саме: сфабрикований (цілком неправдивий) контент; маніпуляційний контент (спотворення справжньої інформації або зображень, наприклад, заголовков, який роблять сенсаційним; часто популяризують за допомогою «клікбейтів»); оманливий контент (видавання себе за справжнє джерело, наприклад, шляхом використання брендингу відомого інформаційного агентства) тощо (UK Parliament, 2018). Отже, законодавець не ставив собі за мету запропонувати поняття «фейкові новини», а лише описав його для розпізнавання. Ба більше, у фінальному Звіті Парламенту Великої Британії про фейкові новини запропоновано, щоб уряд Великої

Британії погодився з думкою, що термін «фейкові новини» вводить в оману і замість нього слід використовувати такі терміни, як «дезінформація» та «неправдива інформація» (UK Parliament, 2019).

Так чи інакше, але законодавче врегулювання цього питання в англomовних країнах спрямоване на одне: вибудувати ефективну систему протидії фейковим новинам. Суспільна дискусія в англomовному медіапросторі є жвавою, а запропоновані рішення – різноманітні. Вони варіюються від законодавчого врегулювання новинних ЗМІ, налаштування алгоритмів і модерації контенту до прийняття більш поміркованих рішень, таких, як перевірка фактів, розвінчування та інвестиції в освіту з медіаграмотності. Автоматизована перевірка чуток за допомогою алгоритмів машинного навчання та перевірка фактів у режимі реального часу також є інструментами для викриття фейкових новин.

Нещодавні дослідження доводять, що неправдиві новини поширюються значно швидше, ніж правдива інформація (Vosoughi, Roy, & Aral, 2018). Тож розвінчування фейкової новини та інструменти перевірки фактів можуть виявитися недостатніми для того, щоб зупинити потік фейкових новин у комунікаційному просторі. Деякі дослідники в науковому просторі англomовних країн розглядають способи запобігання подальшому розростанню цієї проблеми (Van der Linden & Roozenbeek, 2020). Їхні праці сфокусовані на запобігання вкоріненню в пам'яті неправдивих наративів, зокрема на процесі превентивного розвінчування фейкових новин.

Висновки. Підсумовуючи, вважаємо за доцільне зазначити, що фейкові новини в англomовному медіапросторі – це зовсім не те, що можна пояснити однією дефініцією, окреслити кількома словами. Вони виходять далеко за межі власне новин і існують у численних форматах, таких, як чулки, брехня, містифікації, вигадки, сатира, пародія тощо. Це можна пояснити як еволюцією самого явища фейкових новин, так і їх мультимодальним характером, котрий неможливо охопити єдиним лиш визначенням «недійсна новина», бо вони мають в сучасності численні прояви. Відповідно, *фейкові новини в англomовному медіапросторі* трактуємо як мультимодаль-

ний контент, що містить неправдиву інформацію чи дезінформацію і який презентують як новини; його поширювано на платформах соціальних мереж та на інших цифрових каналах англomовних країн, сприяючи поширенню неправдивих наративів.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в пошуках, присвячених дослідженню вузькоспеціальних тематичних блоків із фейковими новинами в змісті, з застосуванням інструментів лінгвостилістики, когнітології, мультимодалістики тощо.

ЛІТЕРАТУРА

- Addley E.** Fake anti-Brexit banknotes added to British Museum collection. *The Guardian*. 2019. August 9.
- Araújo A.C.** The Lisbon Earthquake of 1755 : Public Distress and Political Propaganda. *e.Journal of Portuguese History*. 2006. № 4.
- Carlson T.** [@TuckerCarlson]. Tucker on Twitter, Ep.1. X. 2023, June 7. URL : <https://twitter.com/i/status/1666203439146172419>.
- Classification Office. New Zealand is facing unprecedented challenges in the digital age. 2020. URL : <https://www.beehive.govt.nz/sites/default/files/2020-12/Classification%20Office.pdf>.
- Collins-Dictionary. Collins 2017 word of the year shortlist. 2017. URL : www.collinsdictionary.com/word-lovers-blog/new/collins-2017-word-of-the-year-shortlist,396,HCB.html.
- Corner J.** Fake news, post-truth and media-political change. *Media, Culture & Society*. 2017. Vol. 39(7). P. 1100–07.
- Cunha E., Magno G., Caetano J., Teixeira D., Almeida V.** Fake news as we feel it: Perception and conceptualization of the term “fake news” in the media. *Social informatics : SocInfo 2018 : Lecture notes in computer science* / S. Staab, O. Koltsova, & D. Ignatov (Eds.). 2018. Vol. 1118. P. 151–166.
- Egelhofer J.L., Lecheler S.** Fake news as a two-dimensional phenomenon : A framework and research agenda. *Annals of the International Communication Association*. 2019. Issue 43. №2. P. 97–116.
- Fleming J.** Media Literacy, News Literacy, or News Appreciation? A Case Study of the News Literacy Program at Stony Brook University. *Journalism & Mass Communication Educator*. 2014. 69(2). P. 146–165.
- Hamilton Daily Democrat. 1893, January 27. P. 3.
- Hobbs R., Seyferth-Zapf, C., Grafe, S.** Using Virtual Exchange to Advance Media Literacy Competencies through Analysis of Contemporary Propaganda. *Journal of Media Literacy Education*. 2018. 10(2). P. 152–168.
- Irby K.** You Think You Can Recognize Fake News? So Does Most of the Country. *Sacramento Bee*. 2016. December 15.
- Liberal Party of Australia. Why is Bill Shorten so defensive about an inheritance tax? *YouTube*. 2019. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=f0D8o8yGFMQ>.
- Lippmann W.** Public Opinion, London : Transaction Publishers. 1997. P. 364–365.
- Tandoc E. C., Lim, Z. W., Ling, R.** Defining “Fake News” : A typology of scholarly definitions. *Digital Journalism*. 2018. 6(2), P. 137–53.
- UK Parliament. Disinformation and ‘Fake News’: Interim Report, Fifth Report of Session 2017–19. London, UK, 2018.
- UK Parliament. Disinformation and ‘Fake News’: Final Report, Fifth Report of Session 2017–19. London, UK, 2019.
- Van der Linden S., Roozenbeek J.** A psychological vaccine against fake news. *The psychology of fake news : Accepting, sharing, and correcting misinformation* / by ed. R. Greifeneder, M. Jaffé, E. J. Newman, & N. Schwarz. London: Routledge, 2020. P. 147–169.
- Vosoughi Soroush et al. The spread of true and false news online. *Science (New York, N.Y.)*. 2018. Vol. 359, 6380. P. 1146–1151.
- Wardle C., Derakhshan H.** Information disorder : Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. Strasbourg : Council of Europe. 2017.

REFERENCES

- Addley, E.** (2019). Fake anti-Brexit banknotes added to British Museum collection. *The Guardian*, 9 August [in English].
- Araújo, A. C.** (2006). The Lisbon Earthquake of 1755: Public Distress and Political Propaganda. *e.Journal of Portuguese History*, 4 [in English].

- Carlson, T.** [@TuckerCarlson]. (2023, June 7). Tucker on Twitter, Ep.1. X. Retrieved from <https://twitter.com/i/status/1666203439146172419> [in English].
- Classification Office. (2020). New Zealand is facing unprecedented challenges in the digital age. Retrieved from <https://www.beehive.govt.nz/sites/default/files/2020-12/Classification%20Office.pdf> [in English].
- Collins-Dictionary. (2017). Collins 2017 word of the year shortlist. Retrieved from www.collinsdictionary.com/word-lovers-blog/new/collins-2017-word-of-the-year-shortlist,396,HCВ.html [in English].
- Corner, J.** (2017). Fake news, post-truth and media–political change. *Media, Culture & Society* (Vol. 39(7)), (pp.1100–07) [in English].
- Cunha, E., Magno, G., Caetano, J., Teixeira, D. & Almeida, V.** (2018). Fake news as we feel it: Perception and conceptualization of the term “fake news” in the media. In S. Staab, O. Koltsova, & D. Ignatov (Eds.), *Social informatics: SocInfo 2018: Lecture notes in computer science* (Vol. 1118), (pp. 151–166) [in English].
- Egelhofer, J.L. & Lecheler, S.** (2019). Fake news as a two-dimensional phenomenon: A framework and research agenda. *Annals of the International Communication Association*, 2 (Issue 43), (p. 97–116) [in English].
- Fleming, J.** (2014). Media Literacy, News Literacy, or News Appreciation? A Case Study of the News Literacy Program at Stony Brook University. *Journalism & Mass Communication Educator*, 69(2), 146–165 [in English].
- Hamilton Daily Democrat (1893, January 27), 3 [in English].
- Hobbs, R., Seyferth-Zapf, C., & Grafe, S.** (2018). Using Virtual Exchange to Advance Media Literacy Competencies through Analysis of Contemporary Propaganda. *Journal of Media Literacy Education*, 10(2), 152–168 [in English].
- Irby, K.** (2016). You Think You Can Recognize Fake News? So Does Most of the Country. *Sacramento Bee* [in English].
- Liberal Party of Australia (2019). Why is Bill Shorten so defensive about an inheritance tax? *YouTube*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=f0D8o8yGFMQ> [in English].
- Lippmann, W.** (1997). *Public Opinion*. London: Transaction Publishers (pp. 364–365) [in English].
- Tandoc, E. C., Lim, Z. W. and Ling, R.** (2018). Defining “Fake News”: A typology of scholarly definition. *Digital Journalism*, 6(2), 137–53 [in English].
- UK Parliament. (2018). Disinformation and ‘Fake News’: Interim Report, Fifth Report of Session 2017–19. London, UK [in English].
- UK Parliament. (2019). Disinformation and ‘Fake News’: Final Report, Fifth Report of Session 2017–19. London, UK [in English].
- Van der Linden, S., & Roozenbeek, J.** (2020). A psychological vaccine against fake news. In R. Greifeneder, M. Jaffé, E. J. Newman, & N. Schwarz (Eds.), *The psychology of fake news: Accepting, sharing, and correcting misinformation*, (pp. 147–169). London: Routledge [in English].
- Vosoughi, Soroush et al.** (2018). The spread of true and false news online. *Science (New York, N.Y.)*, 6380 (Vol. 359), (pp. 1146–1151) [in English].
- Wardle, C. & Derakhshan, H.** (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Strasbourg: Council of Europe [in English].